

Actualisatie beschermde natuurwaarden Franciscushof te Raalte

Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet

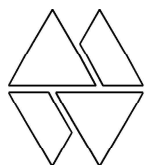

G.F.J. Smit

Actualisatie beschermde natuurwaarden Franciscushof te Raalte

Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet

G.F.J. Smit

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

opdrachtgever: Gemeente Raalte

15 oktober 2010
rapport nr. --

Status uitgave: eindrapport
Rapport nr.: -
Datum uitgave: 15 oktober 2010
Titel: Actualisatie beschermde natuurwaarden Franciscushof te Raalte
Subtitel: *Quick scan* in het kader van de Flora- en faunawet
Samenstellers: G.F.J. Smit, D. Emond, Th. Douma
Aantal pagina's inclusief bijlagen: 24
Project nr.: 10-412
Projectleider: drs. G.F.J. Smit
Naam en adres opdrachtgever: Gemeente Raalte
Postbus 140, Raalte
Referentie opdrachtgever: brief dd. 24 juni 2010
Akkoord voor uitgave: drs. G.F.J. Smit
Teamleider

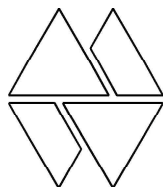
Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Raalte

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

Voorwoord

Gemeente Raalte is voornemens om op de locatie Franciscushof te Raalte woningbouw te realiseren. Deze ingreep kan effecten hebben op beschermde soorten planten en dieren.

Gemeente Raalte heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om de effecten op beschermde soorten in beeld te brengen en aan te geven op welke wijze eventuele negatieve effecten kunnen worden beperkt.

Dit rapport kan worden gebruikt als onderbouwing van een ontheffingsaanvraag op grond van de Flora- en faunawet.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

G.F.J. Smit	projectleiding, rapportage
D. Emond, Th. Douma	veldwerk.

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

Vanuit Gemeente Raalte werd de opdracht begeleid door de heer L Schols en mevrouw M. Blokvoort. Wij danken hen voor de prettige samenwerking.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel.....	7
1.2 Aanpak <i>quick scan</i> Flora- en faunawet	7
1.3 Ingrep en plangebied	9
2 Voorkomen van beschermde soorten planten en dieren	11
2.1 Planten	11
2.2 Ongewervelden.....	11
2.3 Vissen, amfibieën.....	12
2.4 Reptielen.....	12
2.5 Grondgebonden zoogdieren.....	13
2.6 Vleermuizen.....	13
3 Effecten op beschermde flora en fauna	15
3.1 Flora	15
3.2 Amfibieën	15
3.3 Reptielen.....	15
3.4 Grondbewonende zoogdieren en eekhoorn	16
3.5 Vleermuizen.....	16
3.6 Vogels.....	17
3.7 Overige soortgroepen.....	17
4 Conclusies en aanbevelingen	19
4.1 Conclusies	19
5.2 Aanbevelingen in het kader van een ecologische werkprotocol.....	19
Bijlage 1 Wettelijk kader.....	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Gemeente Raalte is voornemens om op de locatie Franciscushof te Raalte woningbouw te realiseren (Figuur 1). Hierbij zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet.

In het rapport wordt verslag gedaan van bronnen- en/of veldonderzoek, bepaling van de effecten op beschermde soorten planten en dieren en mogelijkheden voor mitigatie van de effecten.

Het doel is zo veel mogelijk informatie te verzamelen om te bepalen of voor de ingreep een ontheffing nodig is en zo ja onder welke voorwaarden die kan worden verkregen.

Figuur 1 Toekomstige situatie Franciscushof (bron Gemeente Raalte).

1.2 Aanpak *quick scan* Flora- en faunawet

Bij de uitvoering van ingreep zal rekening moeten worden gehouden met het huidige voorkomen van beschermde soorten planten en dieren. Als de voorgenomen ingreep

leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moet worden verkregen (zie bijlage 1).

Dit rapport beschrijft de effecten van de ingreep op beschermde en/of bijzondere soorten planten en dieren. In dit rapport wordt ingegaan op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten planten en dieren komen mogelijk of zeker voor in de invloedssfeer van ingreep.
- Welke effecten op beschermde soorten heeft de ingreep?
- Kunnen de effecten een wezenlijke negatieve invloed op soorten hebben?
- Worden verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden? Zo ja, welke?
- Moet hiervoor ontheffing worden aangevraagd?
- Zijn er mogelijkheden voor mitigatie (vermindering) en compensatie van schade aan beschermde soorten?

De beoordeling van het voorkomen van en effecten op beschermde soorten is opgesteld op basis van het in 2010 uitgevoerde veldbezoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

De toetsing is een bepaling en beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten.

Veldbezoek

Het plangebied is op 12 juli, 13 augustus en 29 september 2010 bezocht. Tijdens het eerste terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en expert judgement is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Bij het bezoek op 29 september is de bosstrook in het zuidelijk deel plangebied met een batdetector geïnventariseerd.

Bronnenonderzoek

Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen zijn online beschikbare bronnen geraadpleegd, waaronder de NDFF (telmee.nl, waarneming.nl). Daarnaast is, voor zover nodig, gebruik gemaakt van achtergrond documentatie.

1.3 Ingrep en plangebied

De locatie Franciscushof ligt ten noorden van Raalte en grenst aan de provinciale weg N35. Het ligt nabij het bosgebied Het Reelaer, dat onderdeel is van de Ecologische Hoofdstructuur (Figuur 2). Het plangebied zelf is geen onderdeel van de EHS.

In het plangebied is de voormalige bebouwing gesloopt. Het terrein bestaat hier uit een kruidenrijke, ruderaal ruigte met verspreid staande bomen. De contouren van de voormalige bebouwing zijn nog herkenbaar als vochtige laagten die tijdens het veldbezoek plaatselijk water bevatten. Verder is op het terrein een vijver aanwezig. Aan de zuidkant bestaat het uit graslanden en aan de westkant uit bospercelen.

Het plangebied wordt aan de oostkant begrenst door de Knapenveldsweg met een zone met beplanting. Aan de noordkant grenst het aan open grasland.

Het plan biedt ruimte aan circa 380 woningen. Deze worden gefaseerd gerealiseerd, waarbij begonnen wordt in het noordelijk deel van het plangebied. Het zuidelijk deel wordt als laatste ingericht, dit zal naar verwachting niet voor 2014 worden opgestart.

Het noorden van het plangebied zal bestaan uit bloemrijke graslanden, ruigten en verspreid liggende boomgroepen. Bestaande en levensvatbare bomen worden zo veel mogelijk ingepast. De bebouwing wordt hier op terpen gerealiseerd evenals in het zuidelijk deel van het gebied. Een deel van de woningbouw wordt aansluitend op bestaande bospercelen gerealiseerd, waarbij bestaande bomen zoveel mogelijk worden ingepast. Verder is in het zuidelijk deel voorzien in uitbreiding van bos aansluitend op het bos langs de Heinoseweg. De aanplant van dit bos zal mogelijk reeds in 2011 plaatsvinden, ruim voor inrichting van de zuidelijke bebouwingsstrook. Langs de N35 is ruimte gereserveerd voor de realisatie van een aarden geluidwal. Verder is de realisatie van een plas van ongeveer 2,5 hectare gepland. De plas wordt geheel gevoed door kwel en regenwater en natuurvriendelijk ingericht en beheerd. De huidige onderbemaling wordt stopgezet.

Deze ingrep kan omschreven worden als ingrep in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Gebruik van een door de minister goedgekeurde gedragscode voor de betreffende ingrep is niet aan de orde. Voor het uitvoeren van de ingrep geldt een vrijstelling van soorten in tabel 1 (zie bijlage 1).

Figuur 2 Begrenzing van het plangebied en ligging ten opzichte van de EHS (groen: bron Gebiedendatabase Ministerie LNV – Kaartmachine).

2 Voorkomen van beschermde soorten planten en dieren

2.1 Planten

De open terreinen in het plangebied zijn kruidenrijk. In de natte laagtes staat lisdodde en is de bodem deels begroeid met greppelrus (Figuur 3). Beschermde planten zijn hier niet aangetroffen. In de berm langs de Knapenveldseweg is één exemplaar van de breedbladige wespenorchis aangetroffen. Het betreft een beschermde soort van Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Aangenomen wordt dat deze algemene soort op meerdere plaatsen in de bospercelen van het plangebied voorkomt. Het plangebied heeft geen betekenis voor strikt beschermde plantensoorten. De intensief gebruikte graslanden en voormalige bouwterreinen vormen geen geschikte groeiplaatsen voor strikt beschermde soorten.

Figuur 3 Locatie met kruidenrijk grasland, natte laagte en vrijstaande bomen in het noordelijk deel van het plangebied.

2.2 Ongewervelden

In het plangebied zijn nesten van bosmieren aangetroffen. Voor beschermde bosmieren (Tabel 1) geldt een vrijstelling voor ingrepen in het kader van ruimtelijke

ontwikkeling. Geschikte biotopen voor strikt beschermde ongewervelde zijn niet in het plangebied aanwezig.

2.3 Vissen, amfibieën

De meeste natte laagten in het plangebied hebben een tijdelijk karakter. Deze plekken zullen in zomer (langdurig) droogvallen en hebben voor vis geen betekenis. Ten tijde van het veldbezoek zouden larven van kleine watersalamander in het water dan wel juveniele padden en kikkers rond het water kunnen worden aangetroffen. Er zijn echter geen amfibieën in het plangebied waargenomen.

In het plangebied is een permanente waterplas aanwezig (figuur 4) en langs de Knapenveldseweg ligt een bermsloot. Beide wateren zijn geschikt voor algemeen voorkomende soorten amfibieën als kleine watersalamander, gewone pad, bastaardkikker en/of bruine kikker. Bij een inventarisatie uit 2006 zijn alleen algemeen voorkomende soorten aangetroffen (Ecogroen 2006). Het plangebied heeft geen betekenis voor strikt beschermde soorten amfibieën of vissen.

2.4 Reptielen

Uit het plangebied zijn geen historische waarnemingen van reptielen bekend. De bosgebieden in de regio, zoals Het Reelaer, zijn geschikt voor soorten als hazelworm en levenbarende hagedis. Bij een inventarisatie uit 2006 zijn geen reptielen aangetroffen (Ecogroen 2006). Het bosgebied langs de Heinoseweg vormt lokaal geschikt biotoop voor de hazelworm.

Figuur 4 Vijver in het centrale deel van het plangebied.

2.5 Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor kleine zoogdieren als egel, wezel en muizen en spitsmuizen als veldmuis, aardmuis, bosmuis, rosse woelmuis, huisspitsmuis, bosspitsmuis en tweekleurige bosspitsmuis. Het gaat daarbij om algemeen voorkomende soorten van *Tabel 1*. Daarnaast zijn uit de regio waarnemingen bekend van eekhoorn en steenmarter (www.zoogdieratlas.nl). Waarnemingen van eekhoorn zijn bekend van Het Reelaer. Aangenomen mag worden dat er ook in het bos langs de Heinoseweg dieren zitten. De steenmarter is een gebouwbewonende soort en bekend van Raalte. Het huidige plangebied heeft geen betekenis voor deze soort.

2.6 Vleermuizen

Uit de regio zijn waarnemingen bekend van boombewonende soorten als baard-/brandtsvleermuis, watervleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis. Deze waarnemingen komen met name van de bossen bij Landgoed Reelaer (www.zoogdieratlas.nl). Het is niet uitgesloten dat er in het plangebied verblijfplaatsen zijn.

Verder komen gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger verspreid in de regio voor (www.zoogdieratlas.nl). Voor deze soorten zal het plangebied betekenis hebben als jachtgebied. Het gaat daarbij met name om de bosranden en de dubbele bomenlaan langs de Knapenveldseweg (figuur 5). Deze weg

is teven geschikt als vliegroute. Ook buiten het plangebied is geschikt jachtgebied in ruime mate aanwezig in de vorm van bomenlanen, erfbeplanting en bosranden.

Op 29 september 2010 zijn een tweetal gewone dwergvleermuizen en een ruige dwergvleermuis gehoord. De dikkere bomen in het plangebied zijn bekeken, er zijn geen gaten of holten vastgesteld. De bomen zien er gaaf uit. Verder staat er een paar erg dikke bomen, maar ook een heel aantal dunnere bomen, die sowieso ongeschikt zijn. Als er ergens een gat zit, is de mogelijkheid om te verhuizen voor een kolonie niet groot. De kans dat er een kolonie in een van de bomen wordt niet groot geacht, maar is ook niet uitgesloten.

Figuur 5 Knapenveldseweg met dubbele bomenlaan en bosstrook.

2.7 Vogels met jaarrond beschermde nestplaats¹

De bosopstanden in het plangebied bieden geschikte nestlocaties voor roofvogels (zoals buizerd en boomvalk) en uilen (zoals bosuil en ransuil) en spechten. Verblijfplaatsen van soorten als buizerd, boomvalk en ransuil vallen onder de jaarrond beschermde nestplaatsen (categorie 4, relatief eenvoudig te mitigeren).

¹ Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

3 Effecten op beschermde flora en fauna

Tot voor kort bestond het open terrein in het gebied deels uit bebouwing met bijbehorende verlichting. Het toekomstig gebruik heeft in dit opzicht een vergelijkbaar karakter.

Het plangebied ligt buiten de EHS. Om deze reden en omdat het gebruik van het gebied een vergelijkbaar karakter houdt, worden effecten op de EHS niet voorzien.

3.1 Flora

Effecten en verbodsbepalingen

De ingreep kan leiden tot vernietiging van een beperkt aantal groeiplaatsen van brede wespenorchis. De functionaliteit van de groeiplaats blijft behouden, omdat aanwezig bos in het plan wordt ingebed.

Als gevolg van de ingreep kunnen verbodsbepalingen worden overtreden voor de brede wespenorchis. Dit heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding, omdat het aantal planten dat hiermee gemoeid is klein is en de brede wespenorchis een algemeen voorkomende soort is.

De brede wespenorchis valt onder tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soort geldt een vrijstelling voor ingrepen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

3.2 Amfibieën

Effecten en verbodsbepalingen

Realisatie van woningbouw zal effecten hebben op algemeen voorkomende soorten amfibieën als kleine watersalamander, gewone pad, bastaardkikker en/of bruine kikker. Dit heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding, omdat het om algemeen voorkomende soorten gaat die ook in de regio algemeen zijn.

Deze soorten vallen onder tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ingrepen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

3.3 Reptielen

Effecten en verbodsbepalingen

Aangenomen mag worden dat het behoud van de functie van de bosbeplanting als leefgebied voor bossoorten als hazelworm voldoende is gewaarborgd. Door de geplande uitbreiding van bos langs de Heinoseweg zal het oppervlak aan bos substantieel worden uitgebreid, waarmee de functie voor bossoorten wordt versterkt.

Indien de aanbevelingen uit Hoofdstuk 4 worden opgevolgd kan overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van hazelwormen worden uitgesloten.

3.4 Grondbewonende zoogdieren en eekhoorn

Effecten en verbodsbepalingen

Realisatie van woningbouw zal effecten hebben op algemeen voorkomende soorten zoogdieren als egel, bosmuis, bosspitsmuis, veldmuis en/of huisspitsmuis. Dit heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding, omdat deze algemeen voorkomen in de regio en in Nederland. Ook zullen de soorten na herinrichting van het plangebied nog aanwezig zijn.

Deze soorten vallen onder tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ingrepen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Een deel van de woningbouw wordt gerealiseerd aan de rand van bestaande bosbeplanting. Het streven is bestaande beplanting en monumentale bomen zoveel mogelijk in te passen. Aangenomen mag worden dat het behoud van de functie van de bosbeplanting als leefgebied voor bossoorten als eekhoorn voldoende is gewaarborgd. Door de geplande uitbreiding van bos langs de Heinoseweg zal het oppervlak aan bos substantieel worden uitgebreid, waarmee de functie voor bossoorten wordt versterkt.

Omdat er echter geen actuele gegevens zijn over verblijfplaatsen van eekhoorn zijn effecten op verblijfplaatsen niet op voorhand uit te sluiten. Eventuele effecten zijn echter relatief eenvoudig te mitigeren (zie H4).

Indien de aanbevelingen uit Hoofdstuk 4 worden opgevolgd kan overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van eekhoorns worden uitgesloten.

3.5 Vleermuizen

Effecten en verbodsbepalingen

De ingreep kan tevens effect hebben op het gebruik van het plangebied door foeragerende vleermuizen. De betekenis van het gebied voor foeragerende vleermuizen zal als gevolg van het toekomstig gebruik van het gebied niet veranderen.

Een deel van de woningbouw wordt gerealiseerd aan de rand van bestaande bosbeplanting. Het streven is bestaande beplanting en monumentale bomen zoveel mogelijk in te passen. Aangenomen mag worden dat het behoud van de functie van de bosbeplanting als leefgebied voor vleermuizen voldoende is gewaarborgd. Door de geplande uitbreiding van bos langs de Heinoseweg zal het oppervlak aan bos substantieel worden uitgebreid, waarmee de functie voor bossoorten wordt versterkt.

Omdat er echter geen actuele gegevens zijn over verblijfplaatsen van (boombewonende) vleermuizen zijn effecten op verblijfplaatsen niet op voorhand uit te sluiten. Eventuele effecten zijn echter relatief eenvoudig te mitigeren (zie H4).

Indien de aanbevelingen uit Hoofdstuk 4 worden opgevolgd kan overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen worden voorkomen.

3.6 Vogels

Effecten en verbodsbepalingen

Een deel van de woningbouw wordt gerealiseerd aan de rand van bestaande bosbeplanting. Omdat er geen actuele gegevens zijn over verblijfplaatsen van jaarrond beschermde broedvogels zijn effecten op verblijfplaatsen niet op voorhand uit te sluiten. Eventuele effecten zijn echter relatief eenvoudig te mitigeren (zie H4).

Indien de aanbevelingen uit Hoofdstuk 4 worden opgevolgd kan overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van vogels worden voorkomen.

3.7 Overige soortgroepen

Effecten en verbodsbepalingen

Als gevolg van de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden ten aanzien van overige beschermde soortgroepen. De nesten van bosmieren liggen niet op locaties waar woningbouw is voorzien. Voor andere soorten heeft het plangebied geen betekenis. De gunstige staat van instandhouding is voor deze soorten niet in het geding.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

De conclusies zijn opgesteld op basis van de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Flora- en faunawet

- Als gevolg van de geplande ingreep zullen groeiplaatsen van breedbladige wespenorchis en leefgebied van een aantal algemeen voorkomende soorten amfibieën en zoogdieren worden aangetast. Als gevolg van de ingreep wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van deze beschermde soorten. Voor de betreffende soorten geldt een vrijstelling ten aanzien van ruimtelijke ontwikkeling. Een ontheffing ten aanzien van deze soorten wordt niet nodig geacht.
- Op basis van de beschikbare informatie kunnen effecten als gevolg van de ingreep op verblijfplaatsen van een aantal strik beschermde, bosbewonende, soorten niet op voorhand worden uitgesloten. Indien de aanbevelingen uit 4.2 worden opgevolgd kan de functie van het plangebied voor beschermde soorten worden behouden en kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen. Een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt dan niet nodig geacht.

4.2 Aanbevelingen in het kader van een ecologische werkprotocol

Uit de Flora- en faunawet vloeien verplichtingen voort om de effecten te mitigeren. Deze worden hieronder kort weergegeven. Tenzij anders aangegeven zijn deze maatregelen met elkaar in overeenstemming te brengen of op te nemen in een ecologisch werkprotocol.

Broedvogels

1. Om overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van broedvogels te voorkomen zal bij werkzaamheden als het verwijderen van beplanting, maaien en grondwerkzaamheden rekening moeten worden gehouden met broedvogels. Deze werkzaamheden kunnen het beste buiten het broedseizoen plaatsvinden of alleen dan worden uitgevoerd indien bij controle vooraf is gebleken dat er geen sprake is van aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten.
2. Daar de planvorming voorziet in uitbreiding van oppervlakte bos in het plangebied is behoud van de functie van het gebied voor bosvogels gewaarborgd. Indien kap van een boom met een jaarrond beschermd nesten onontkoombaar is kan het, afhankelijk van de soort, noodzakelijk zijn een alternatieve nestplaats in te richten om de functie van het plangebied voor deze soort te behouden en overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van broedvogels te voorkomen.

Vleermuizen

3. Aangenomen mag worden dat de functie van het bos in het plangebied als leefgebied voor eventueel aanwezige vleermuizen niet wordt aangetast. Indien er sprake is van het verwijderen of anderszins aantasten van een boom met een verblijfplaats van boombewonende vleermuizen, zullen de werkzaamheden in het najaar moeten worden uitgevoerd, na de kraamperiode en voor de overwintering. In voorkomend geval kan het nodig zijn vleermuiskasten te plaatsen om de functie van het plangebied voor vleermuizen te behouden en overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen.
4. Een eerste indicatieve veldonderzoek heeft geen indicaties voor verblijfplaatsen van (boombewonende) vleermuizen opgeleverd. De geplande werkzaamheden in het zuidelijk deel van het gebied zullen echter niet voor 2014 worden opgestart en de aanwezigheid van verblijfplaatsen in die periode kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Temeer daar de bosrand enkele dikke bomen bevat die in potentie geschikt kunnen zijn, bijvoorbeeld nadat een boom door spechten is gebruikt. Een inventarisatie op korte termijn conform het vleermuisprotocol lijkt echter weinig zinvol, temeer daar dergelijke gegevens op een termijn van 3-5 jaar als verouderd worden beschouwd. Aanbevolen wordt in het jaar voorafgaande aan de werkzaamheden in het zuidelijk gebied een inventarisatie naar vleermuizen uit te voeren, om tijdig zicht te krijgen of en zo ja welke maatregelen wenselijk zijn om eventuele overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen.

Eekhoorn

5. Aangenomen mag worden dat de functie van het bos in het plangebied voor eventueel aanwezige eekhoorns niet wordt aangetast. Indien als gevolg van de werkzaamheden één of meer verblijfplaatsen van eekhoorns worden aangetast, kunnen deze werkzaamheden het beste in het najaar worden uitgevoerd, na controle dat er op het betreffende nest inderdaad geen dieren aanwezig zijn. De dieren zijn goed in staat nieuwe verblijfplaatsen te maken.
6. De geplande werkzaamheden in het zuidelijk deel van het gebied zullen niet voor 2014 worden opgestart. Aanbevolen wordt in het jaar voorafgaande aan de werkzaamheden in het zuidelijk gebied een inventarisatie naar eekhoornnesten uit te voeren, om tijdig zicht te krijgen of en zo ja bij welke bomen rekening moet worden gehouden met vleermuizen om eventuele overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen.

Hazelworm

7. Aangenomen mag worden dat het behoud van de functie van het bos als (potentieel) leefgebied voor hazelworm voldoende is gewaarborgd. Hazelwormen zijn lastig te inventariseren. Op dit moment is er geen zekerheid of het bos langs de Heinoeseweg deel uitmaakt van het leefgebied van de hazelworm. Aanbevolen wordt bij uitvoering van werkzaamheden ter plekke rekening te houden met de mogelijke aanwezigheid van deze soort.
Hazelwormen hebben geen duidelijke vaste rust- en verblijfplaatsen maar schuilen onder begroeiing, takken en ander materiaal en in muizenholletjes. Als de

Heinoseweg deel uitmaakt van het leefgebied betekent dit niet dat hij altijd ter plekke van het werk aanwezig is. Bij grondverzet in of langs de bosstrook kunnen dieren sneuvelen. Met name in de winterperiode kan dit voor de dieren schade opleveren. Voorkomen moet worden dat de dieren in de winterperiode worden blootgelegd. Dit kan door vóór deze periode de locaties waar in de winter grondwerkzaamheden zijn voorzien kaal te maken en daarmee ongeschikt voor overwintering (vergelijk met het verwijderen van beplanting vóór het broedseizoen). De te verwijderen beplanting in of langs de bosstrook wordt vooraf gecontroleerd op eventueel aanwezige dieren onder boomstammen of ander materiaal.

Samenvattend

Bij werkzaamheden in of langs het bos langs de Heinoseweg dient rekening te worden gehouden met eventueel aanwezige strikt beschermde bossoorten. Aanbevolen wordt in het jaar voorafgaande aan de werkzaamheden in het zuidelijk gebied dit te inventariseren op eventuele kwetsbare locaties, zodanig dat hiermee bij uitvoering van werkzaamheden rekening kan worden gehouden.

Indien het noodzakelijk is bomen te verwijderen dan wel grondwerkzaamheden uit te voeren kan dit het beste in het najaar worden uitgevoerd om onbedoelde schade te voorkomen.

Indien de bovengenoemde mitigerende maatregelen worden uitgevoerd blijft het bos zijn functie voor genoemde soorten behouden en is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten.

Bijlage 1 Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen.

De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen.

De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)	
Artikel 8:	Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
Artikel 9:	Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.
Artikel 10:	Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
Artikel 11:	Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen van beschermde dieren.
Artikel 12:	Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.
Artikel 13:	Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en ontheffingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader hiervoor is vastgelegd in het Vrijstellingenbesluit. Er gelden verschillende regels voor verschillende categorieën werkzaamheden.

Er zijn vier beschermingsregimes corresponderend met vier groepen beschermde soorten (tabellen 1 t/m 3 en vogels).

Tabel 1. De algemene beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn de planten- en diersoorten vermeld in Bijlage 1 van het Vrijstellingenbesluit of in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Uit recente jurisprudentie blijkt dat de regels voor de Habitatrichtlijnsoorten nog strikter zijn²

Voor bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van Bijlage 1 van het Vrijstellingenbesluit een vrijstelling, mits men werkt op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing (zie onder).

Voor de soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt hetzelfde regime, met één grote beperking. Ontheffing of vrijstelling kan niet worden verleend voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer en gebruik, tenzij er (tevens) sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, of in het belang van het milieu, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of de bescherming van wilde flora en fauna. Voor deze groep soorten kan overigens geen vrijstellingen worden verleend voor artikel 10 (verontrusting).

Vogels.

Alle inheemse vogels zijn strikt beschermd. Ontheffing of vrijstelling kan alleen worden verkregen op grond van openbare veiligheid, volksgezondheid of bescherming van flora en fauna. De Vogelrichtlijn noemt zelfs 'dwingende redenen van groot openbaar belang' niet als grond³.

Dat betekent dat in beginsel alle activiteiten die kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van in gebruik zijnde nesten buiten het broedseizoen moeten worden uitgevoerd.

Het ministerie heeft een lijst gemaakt van soorten die hun nest doorgaans het hele jaar door of telkens opnieuw gebruiken. Deze nesten zijn jaarrond beschermd⁴.

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
3. Er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang (zoals ruimtelijke ontwikkeling en inrichting);
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt.

In veel gevallen kan voorkomen worden dat een ontheffing nodig is, als mitigerende maatregelen er voor zorgen dat de functionele leefomgeving van dieren in tact blijft. Vooral voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vogels is dit cruciaal (omdat er alleen ontheffing kan worden verkregen na zware toetsing).

² Zie uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, 21 januari 2009 zaaknr. 200802863/1 en 13 mei 2009 nr. 200802624/1), en Rechtbank Arnhem, 27 oktober 2009 zaaknr. AWB 07/1013. Zie tevens de brief van het ministerie van LNV d.d. 26 augustus 2009 onder kenmerk ffw2009.corr.046 en de Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.

³ Zie de vorige voetnoot.

⁴ Zie de Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen, ministerie van LNV, augustus 2009.